

Les ordinacions de la capella de música de la Catedral de Girona. Any 1735

JORDI RIFÉ I SANTALÓ

Les Ordinacions de 1735 de la Capella de Música de la Catedral de Girona són un conjunt de normes, que serviren per a regular el règim intern de la Capella en aquella època.

El present treball¹ versa sobre el tema de la meua tesi doctoral, que actualment elaboro, sobre Emmanuel Gònima, que fou Mestre de Capella a la Seu de Girona des de 1735 fins a 1774². Evidentment, l'inici del seu mestratge coincideix amb l'aprovació i posada en marxa de les Ordinacions motiu d'aquest estudi.

L'article consisteix en l'anàlisi de les Ordinacions de 1735 i en la seva comparació amb disposicions anteriors que se citen al marge dels diferents punts. Aquestes disposicions són les Ordinacions de 1725, les Ordinacions de 1730, les Resolucions Capitulars, les Ordinacions de Cor, els Edictes i els Informes de les Capelles de Barcelona. S'inclou al final, com apèndix documental, la transcripció de les Ordinacions de 1725, 1730 i 1735³.

Les Ordinacions de la Capella de Música de la Catedral de Girona el 1735 ens poden donar llum de com estaven constituïdes les Capelles de Música a Catalunya, al s. XVIII, i això ens pot portar a treure conclusions sociològiques importants per entendre algun perquè de la transició de la música barroca a la clàssica.

¹ Agraïxo l'amable col·laboració de Mn. Gabriel Roura, Canonge Arxiver de la Catedral de Girona; de Margarita Cuartas, Directora de l'Arxiu Històric Provincial de Girona; i la pacient correcció de M^a. Luz Romero.

²CIVIL, Francesc, «La Capilla de Música de la Catedral de Gerona, siglo XVIII», *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, XIX (1968-1969), 187.

³Veure apèndix documental I, II o III, respectivament.

Contingut de les Ordinacions⁴

Les Ordinacions de 1735 estan constituïdes per 48 articles, els quals expliciten les obligacions dels músics i del Mestre de Capella, i regulen la temàtica dels salaris i de les qüestions extramusicals.

Els primers articles expliciten clarament les obligacions dels músics:

— Interpretar de la millor manera possible per al prestigi de l'Església.

— Coexistir pacíficament perquè no hi hagi dissensions.

— No donar escàndols o «notes indecoroses».

— Assistir i ser puntuals a tots els actes i assaigs.

— No poder-se'n anar de Girona sense llicència dels Comissaris de Música.

— Tampoc no poden tocar en altres esglésies sense la llicència del Mestre o amb el Mestre. En aquest sentit, l'article 45 fa una menció especial referent a les competències de la Capella en els Oficis de l'Hospital. I l'article 48 fa referència a la intervenció dels músics de la Catedral en els Oficis de l'església de Sant Francesc de Paula.

— A més, els *incipit* gregorians, que la Capella cantava en certes ocasions, havien de ser entonats pels músics que en aquell moment no tocaven. (art. núm. 40).

Les obligacions del Mestre de Capella, que s'especifiquen des de l'article 8 fins al 22, es podrien resumir en les següents:

— Tenir cura de la bona harmonia entre els músics, donant bon exemple de prudència.

— Assistir i ser puntual als actes i assaigs.

— Educar en la doctrina cristiana, ensenyar música, alimentar i vetllar per la salut dels escolans. L'ensenyament musical consistia en exercicis de «llegir ab perfecció» i aprenentatge «d'un i altre cant», i de «contrapunt». El deure amb els escolans és important, ja que fins i tot el Mestre ha de vetllar l'orientació vers un instrument, quan els nois canvien de veu; serà, però, un músic de la Capella qui s'encarregarà de l'ensenyament de l'instrument triat. També procurarà tenir nois de reserva per omplir les places que quedin vacants.

— Ha d'apuntar els qui falten en algun acte o assaig per deduir-los el sou (art. núm. 42).

— Té potestat per a fer que un músic toqui un altre instrument, si en té coneixement, quan sigui necessari.

⁴Veure apèndix documental III.

—Només podrà fer composicions en «lletres vulgars» en les «Mati-nes de Nadal i Professons», ja que en aquestes es «tolheren els Villan-zicos».

—Solament amb el permís dels Comissaris de música, el Mestre pot admetre un músic forà. I, en aquest sentit, la persona que subvenciona l'acte té dret a triar instruments però no els instrumentistes, que seran de la Capella si n'hi ha.

—Per últim, s'especifica que si el Mestre no pot dirigir («portar lo compàs») per alguna causa, ho farà, si n'hi ha, el Mestre jubilat; si no, l'organista i si no, aquella persona que designin els Comissaris. En cas que es donés la presència d'una persona de reconegut prestigi, el Mestre li pot cedir la direcció musical de l'acte.

El bloc dels salaris queda ben explicitat per l'article 23 en què s'estipulen clarament les taxes per actes de la Capella. Així, el major sou correspon a «l'acte de Capella plena ab tot lluhiment», mentre que el menor correspon a «Siestas ordinàries». En els següents articles (núms. 24 a 30), queda palès que les taxes les imposa el Capítol i que només ell les pot canviar. Això també és vàlid per a les altres Festes i Convencions que es fan fora de la Seu, l'oferta salarial de les quals ha de ser, en última instància, acceptada pels Comissaris del Capítol. I en aquest cas, el salari es repartirà per igual entre els músics que hagin assistit a l'acte, exceptuant el Mestre, que ha de percebre una part per a ell i una part per a la manutenció dels escolans. I l'import de les multes imposades als qui han faltat a l'acte, es repartirà entre els que hi han participat (art. núm. 41).

Hi ha una sèrie d'articles, a part dels esmentats, que fan referència a la puntualitat i assistència:

A l'article 31, s'insisteix en la puntualitat als actes. De l'article 32 al 38 es detallen les irregularitats d'assistència i puntualitat, i s'exposen les multes respectives. Es dona també importància a la puntualitat als assaigs (art. núm. 39). L'article 43 especifica que els responsables de l'incompliment dels músics en aquesta matèria són el Mestre i el Procurador.

La Capella podrà tenir un Procurador que tindrà cura de cobrar tots els salaris i repartir-los segons l'articulat precedent. Aquest procurador serà elegit pel Mestre i el conjunt dels músics (art. núm. 47).

Per últim, l'article 44 explica que en cas de malaltia d'algun músic, aquest ho haurà de comunicar al Mestre, i, en aquest cas, el Mestre el podrà substituir per altres músics de la Capella (art. núm. 46).

Fonts de les Ordinacions: dades marginals

Com ja hem dit abans, les Ordinacions de 1735 es compararan amb les Ordinacions de 1725, les addicions de 1730 i els informes de les Capelles de Barcelona. A més, amb una sèrie de resolucions, edictes i Ordinacions de Cor que estan escrites al marge d'alguns articles⁵. A l'any 1733, Taverner i altres Comissaris de Música proposaren el nucli jeràrquic que donà lloc a les noves Ordinacions: «...Cantores sint subditi Magistro et Magister Comissariis Capitularibus...», indicant, també, que les noves Ordinacions havien d'estar elaborades abans que ocupés la plaça el nou Mestre⁶.

A continuació, i seguint l'ordre de l'articulat de les Ordinacions del 1735, farem un comentari dels articles que van acompanyats de notes marginals.

Art. 4.

Aquest article recull dues resolucions anteriors que s'indiquen com a notes marginals; una del 15 d'abril de 1682 i l'altra del 10 de desembre de 1735. En la primera s'explica que quan el Mestre de Capella reparteixi les partícules («papirum») de les noves composicions, els músics les han d'acceptar obeint així el Mestre ja que, en cas contrari, seran multats amb 10 sous: «...assistant cantores obediencia Magistri sub pena, quaque vice 10 sous»⁷. Aquesta resolució també fonamenta l'article 17.

I per la Resolució de 1735, s'especifica que aquests sous seran invertits en l'obra de l'església o en un altre lloc piados: «...opere ecclesie aut in alio loco pio»⁸.

Art. 6

Vé acompanyat per les Resolucions Capitulars del 17 de juny de 1631⁹, 4 d'abril de 1637 i 10 de desembre de 1735. La Resolució

⁵Els documents originals corresponents als Edictes, Ordinacions de Cor i informes de les Capelles de Barcelona no han estat trobats.

⁶Arxiu Capitular de Girona (A.C.G.) Resol. Cap. Reg. 53, fol. 185 (28 de març 1731-6 d'abril de 1735).

⁷A.C.G., Resol. Cap., Reg. 34, fol. 113'

⁸A.C.G., Resol. Cap., Reg. 54, fol. 74'

⁹A.C.G., Resol. Cap., Reg. 21, fol. 121'

primera ens explicita que els músics no poden cantar ni tocar instruments en un altre lloc si no és amb la llicència del Mestre de Capella: «Cantores non cantent alihi nisi de licentia Magistri». El 17 de juny de 1631 hi havia a la Seu de Girona el Mestre de Capella Tomàs Cirera, que havia guanyat les oposicions el 15 d'octubre¹⁰ de 1630 i va ocupar la plaça el 17 d'aquell mateix mes¹¹. L'Acta Capitular ens indica que Tomàs Cicera apella el Capítol ja que alguns músics no observaven la norma. Això passava en la festa de Corpus Christi.

Sis anys després, el 1637¹², tornà a sortir el problema. El Capítol resolgué la qüestió reiterant la prohibició de tocar en altres llocs sense el Mestre o sense la seva llicència: «...ut omnes cantores qui habent salarium in Capella sunt subjecti Magistro Capellae nec possint cantare nec se conducere in alys ecclesys et locis sine licentia Magistri...». També tindria multa qui dirigís els Músics en altres llocs.

I totes les multes serien invertides en l'obra de l'església com ho ratifica la resolució del 10 de desembre de 1735.

Totes aquestes disposicions integren l'article 6 i també són aplicables a les obligacions del Mestre de Capella, tal com s'explicita a l'article 9.

Art. 15

La nota marginal ens remet al 14 d'abril de 1712¹³, data en la qual ja el Mestre lliurava al Secretari del Capítol les dades dels nois que entraven a formar part de l'escolania: «...quod quando ingrediatur aliquis puer in dicta Capella, magyster dictae Capelle tradat secretario nomen, locum ubi ortus est et cujus est filius...».

Art. 16

La prohibició de cantar *Villancicos* vé originada per considerar que aquests podrien distreure: «...cum in functionibus ecclesiasticis sit introducta musica ad aedificationem, et non ad diversionem...» d'aquí l'obligatorietat de cantar textos llatins¹⁴, deixant els *Villancicos*, que es

¹⁰CIVIL, Francesc, «La música en la Catedral de Gerona durante el s.XVII», *Anuario Musical*, XV, (1960). 221.

¹¹CIVIL, Francesc, «Compositores y organistas gerundenses en el s. XVII», *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, XXI(1972-1973), 133.

¹²A.C.G., Resol. Cap., Reg. 22, fol. 185'

¹³A.C.G., Resol. Cap., Reg. 48, fol. 77'

¹⁴A.C.G., Resol. Cap., Reg. 53, fol. 236'

cantaven en «lletres vulgars», relegats a les Matines i Processons. Això ja s'observa a les «Matutinis» de la festivitat de Corpus Christi de 1734¹⁵.

Aquestes dades fonamenten l'article 16.

Art. 18

El nucli d'aquest article, els músics que toquin altres instruments o que sàpiguen cantar podran ser requerits pel Mestre quan els necessiti, es basa en l'ordinació 12 de 1725¹⁶.

Art. 19

L'article 13 de les Ordinacions de 1725, igual que el 19 de les de 1735, diu que només s'admetrà un músic forà en cas de necessitat i amb el permís dels Comissaris de Música. L'article 16 de les Ordinacions de 1730¹⁷, en canvi, diu que hauran de ser «los individuos de la Capella» els qui donin el consentiment, i no s'esmenta els Comissaris.

Art. 20

Com a l'article 20, a la resolució del 17 d'agost de 1726 ja s'explicita que qui paga l'acte té dret a triar instruments però no els instrumentistes: «...quilibet devotus liber est ad postulandum violinos, vel *los abuelos*, vel *las flautas dolças*; cum advertentia, quod quilibet devotus non est liber ad vocandum in aliqua festivitate hunc aut illum cantorem...»¹⁸.

Art. 21

L'ordinació 10 de 1725 especifica que el Mestre no ha de faltar ni ser impuntual als Actes, qüestió que recull totalment aquest art. 21. S'assenyala a les dues ordinacions els passos administratius que cal seguir en cas que el Mestre incorri en falta.

¹⁵A.C.G., Resol. Cap., Reg. 53, fol. 248'

¹⁶ i ¹⁷Veure apèndixs documentals I i II respectivament.

¹⁸A.C.G., Resol. Cap., Reg. 52, fol. 29

Art. 22

L'ordinació 18 de 1730 reglamenta la direcció («portar lo compàs») de la Capella en cas que falti el Mestre: qui ocuparà el seu lloc serà l'Organista i si aquest faltés, els músics escolliran qui els dirigirà; si no hi hagués *quorum*, l'escolliran els Comissaris. L'ordinació 22 del 1735 és lleugerament diferent: primer dirigirà el Mestre jubilat; si no, l'Organista; i si aquests no poguessin, seran els Comissaris qui escolliran la persona adequada.

Art. 27

En aquest article es diu que si un Acte de Capella vol ésser remunerat amb menor salari que l'estipulat, el Mestre haurà de proposar-ho als Comissaris per tal que ho resolguin. En canvi, el núm. 20 de 1730 ordena que l'aprovació del salari quedi directament a mans dels músics de la Capella sense passar pels Comissaris.

Art. 29

En aquest article, es diu que el sou percebut pels Actes que se celebren en altres llocs s'haurà de dividir entre els músics que hi assisteixin. En el seu antecedent, la resolució del 4 d'abril de 1637 abans citada, es diu clarament: «...et quod emolumenta dividantur inter omnes»; però en aquest cas no s'esmenta si són o no els músics que han participat en l'Acte.

Arts. 33 a 39

Tenen els seus precedents en els nùms. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 de les Ordinacions de 1725 on ja s'explicitaven les multes que s'aplicaven en els casos de faltes a actes o assaigs. El redactat dels textos és pràcticament el mateix.

Art. 40

Es basa en el núm. 7 de les Ordinacions de 1725. Tots dos tenen també el redactat molt similar i s'hi explica que el Mestre pot requerir dos músics que no toquin perquè cantin els introïts de Cant Pla. La desobediència per part dels músics es penalitza amb diverses multes.

Art. 41

Es fonamenta en les Ordinacions 4 i 6 de 1725, les quals ja indiquen que la repartició de l'import de les multes citades en els articles anteriors es farà entre els músics assistents a l'acte en qüestió.

Art. 42

Integra els articles 9 de 1725 i 14, 15 i 17 de 1730. En aquests s'explica que el Mestre apuntarà els que faltin; en cas que ell no hi sigui, ho farà el Procurador o bé el qui «portarà lo compàs». L'apuntador ha d'avisar el mateix dia a l'interessat, per saber-ne les raons i, si s'escau, poder-les justificar.

Aquest punt deuria ser molt conflictiu ja que en un preàmbul de les Ordinacions de 1730 s'analitza en 8 punts els abusos contra l'ordinació 9 de 1725. Aquests punts són interessants ja que donen lloc al nou articulat de 1730, que solventa així les possibles llacunes de les Ordinacions de 1725.

Art. 44

Aquest article i el núm. 8 de 1725 tenen textos molt semblants. Fan referència al mecanisme d'avís quan un músic està malalt.

Art. 45

Aquí s'amplia el text de l'article 11 de 1725, ja que dóna la possibilitat que alguns músics vagin a tocar a «Funcions forasteres d'altres Iglésias» mentre n'hi hagi «per lo Chor los necessaris y que en tot cas si és incompatible se dexe la Funció forastera».

Art. 46

Es concreta més que a l'article 21 de 1730 en el que es refereix a la substitució de músics, si algun d'ells falta.

Art. 47

On s'explica que el Mestre i els membres de la Capella escolliran un Procurador que vetllarà per la seva administració. Però el núm. 19 de 1730 hi afegia que la Capella podia delegar dos representants que,

juntament amb el Mestre, podrien resoldre tant l'elecció del Procurador com altres qüestions.

Referent als altres articles de les Ordinacions de 1735, no comentats, alguns tenen per notes marginals les Ordinacions de Cor 48, 49 i 50, els edictes i els informes de les Capelles de Barcelona, documents no trobats com abans s'ha dit. D'altres no tenen notes marginals, però són consideracions generals o particulars que, en major o menor mesura, reflecteixen elements de les Ordinacions de 1725 i 1730.

Conclusions

L'estudi del contingut de les Ordinacions fa concloure que aquestes defineixen clarament les obligacions dels músics i del Mestre de Capella. La majoria d'articles són enunciats com a deures i no en forma de drets, cosa que pot fer pensar que hi havia transgressions contínues de la normativa anterior.

Queda molt ben dissenyada la jerarquia, i les Ordinacions del present estudi poden ser una presa de postura del Capítol a fi de regular definitivament la Capella, just abans de la presa de possessió del nou Mestre. Així, del Capítol, d'on surten els Comissaris de Música, emanarà pràcticament la totalitat de les decisions, supeditant-se a aquells el Mestre, i a aquest els músics.

S'observa també una preocupació per la música en si, ja que es parla de la formació musical dels escolans i s'insisteix constantment en la puntualitat i assistència, no només als actes, sinó també als assaigs, deixant clar que els músics hauran d'esmerçar esforços per al lluïment de la Capella. Això contribuiria, en fi, al prestigi de la Catedral.

A partir de les anàlisis comparatives, podem afirmar que les Ordinacions del 1725 i del 1730 estan totalment recollides en les del 1735, i representen un 40 per cent del seu articulat. L'altre 60 per cent es basa en altres disposicions. Qualitativament parlant, tant la redacció com el contingut dels textos és similar en les Ordinacions del 1735 i els documents anteriors en què es basen; solament algunes disposicions s'amplien i/o es detallen en major o menor grau.

Es curiós d'observar que, mentre aquestes Ordinacions estan redactades en català (és clar que havien de ser llegides i compreses pels músics, que no constituïen una classe culta i, per tant, no entenien probablement el llatí), es palesa la prohibició de cantar *villancicos* als oficis, exceptuant només les Matines de Nadal i les Processons.

També s'observa que la postura del Capítol és immobilista pel que

respecta a deixar tocar els músics en altres llocs: prohibició total sense la presència o sense la llicència del Mestre. En aquest aspecte, no s'ha produït cap canvi entre la resolució del 1631 i les Ordinacions de 1735, malgrat que ha passat més d'un segle. Tot això evidencia el poder del Capítol Catedralici sobre els músics i ens fa pensar en un intent de conservar el seu protagonisme en la vida ciutadana.

I com dèiem al començament d'aquest article, el document analitzat és una dada més que ens ajuda a contextualitzar la música del segle XVIII, a Catalunya.

APÈNDIX DOCUMENTAL I

Domini Commissarii musicae proposuerunt: Quod in consequentiam resolutionum Capitularium et ad bonum regimen Capellae Musicae, formaverant certas Ordinationes ab omnibus individuís Capellae Musicae observandis, que sunt thenoris sequentis.

Ordinacions per la Capella de Música fetas per los Comissaris de Música que se proposaren al Molt Illustre Capítol a 14 de 10bre 1725.

1.- Ningun Músic no sols cantor sinó hý d'instrument se'n puga anar de qualsevol funció fasse la Capella fins sia del tot finida, menos ab llicència del Mestre, sots pena de ser privat de mitja part del que guanyará en aquell acte, si és funció de la Iglésia en que no y ha particular estipendi será multat en un sou.

2.- Qualsevol Músic que faltará en las Professons d'altres Iglésias, si en ellas se cantan las lletanias, estas finidas será privat de mitja part y de tota si arriba acabat lo primer Villancico. En las Professons emperò, en què se cantan tres Villancicos, finit lo primer será privat de mitja part y de tota finit lo segon. En la Professó del Roser que comença ab lo *Te Deum*, cantats tres versos per la Música será privat de mitja part, y finit lo primer Villancico, de tota la part.

3.- Qui faltará en las Missas tant de Sants com de Difunts, si arribará después dels *Kiries* será privat de mitja part, y de tota finit lo Villancico de l'Ofertori en las Missas de Sants, y la Prosa en las de Difunts.

4.- Qui faltará en los Aniversaris fins ser cantat lo Gradual, se l'y llevarà mitja part, y tota si acabat l'Ofertori: I ab estos dos Capítols també se comprenan las funcions de la Iglésia en què hý ha particular estipendi; y lo Procurador de la Capella deurà repartir la part o tot lo que se llevarà en forsa d'estos quatre Capítols, entre los demés que hauran entervingut en la funció respectiva.

respecta a deixar tocar els músics en altres llocs: prohibició total sense la presència o sense la llicència del Mestre. En aquest aspecte, no s'ha produït cap canvi entre la resolució del 1631 i les Ordinacions de 1735, malgrat que ha passat més d'un segle. Tot això evidencia el poder del Capítol Catedralici sobre els músics i ens fa pensar en un intent de conservar el seu protagonisme en la vida ciutadana.

I com dèiem al començament d'aquest article, el document analitzat és una dada més que ens ajuda a contextualitzar la música del segle XVIII, a Catalunya.

APÈNDIX DOCUMENTAL I

Domini Commissarii musicae proposuerunt: Quod in consequentiam resolutionum Capitularium et ad bonum regimen Capellae Musicae, formaverant certas Ordinationes ab omnibus individuís Capellae Musicae observandis, que sunt thenoris sequentis.

Ordinacions per la Capella de Música fetas per los Comissaris de Música que se proposaren al Molt Illustre Capítol a 14 de 10bre 1725.

1. Ningun Músic no sols cantor sinó hý d'instrument se'n puga anar de qualsevol funció fasse la Capella fins sia del tot finida, menos ab llicència del Mestre, sots pena de ser privat de mitja part del que guanyará en aquell acte, si és funció de la Iglésia en que no y ha particular estipendi será multat en un sou.

2. Qualsevol Músic que faltará en las Professons d'altres Iglésias, si en ellas se cantan las letanias, estas finidas será privat de mitja part y de tota si arriba acabat lo primer Villancico. En las Professons emperò, en què se cantan tres Villancicos, finit lo primer será privat de mitja part y de tota finit lo segon. En la Professó del Roser que comença ab lo *Te Deum*, cantats tres versos per la Música será privat de mitja part, y finit lo primer Villancico, de tota la part.

3. Qui faltará en las Missas tant de Sants com de Difunts, si arribará después dels *Kiries* será privat de mitja part, y de tota finit lo Villancico de l'Ofertori en las Missas de Sants, y la Prosa en las de Difunts.

4. Qui faltará en los Aniversaris fins ser cantat lo Gradual, se l'y llevarà mitja part, y tota si acabat l'Ofertori: I ab estos dos Capítols també se comprenan las funcions de la Iglésia en què hý ha particular estipendi; y lo Procurador de la Capella deurà repartir la part o tot lo que se llevarà en forsa d'estos quatre Capítols, entre los demés que hauran entervingut en la funció respectiva.

5.- Qui faltará en las funcions de la Iglésia en què no ha estipendi serà multat si las Missas se cantan en la troneta o a dos Cors en un sou, y sis acabats los *Kiries*, y en tres sous començat lo *Prefacio*; y si las Missas seran de Catafal en los dits terminis en dos sous y quatre sous *respective*. En las Vespras y Completas en què canta la Música, finit lo primer Psalm en dos sous, y en quatre sous finit lo segon Psalm que canta la Música, y en las Matinas finit lo primer Psalm, en dos sous, y finit lo primer villancico en quatra sous.

6.- Qui no assistirà ab tota puntualitat en las probas a que lo Mestre combidarà, mentres sien de Papers que hayan de servir per Actes de Capella serà multat en dos sous, y lo import de las multas disposades en los Capítols 1, 5 y 6 que se trauran a cada un dels que hauran faltat de l'import de sa mesada, seran repartidas entre los restants individus que se encontraran en la funció en què lo multat ha faltat.

7.- Dega lo Mestre combidar dos Músics per a cantar los Introits de las Missas que acostuma a cantar a Cant pla la Capella, valent-se d'aquells que se trobaran desembarassats; los quals degan començar-lo fins al Psalm, lo qual entonat, tots los demés no embarassats degan respondrer, sinó en cas sian los Cors dividits, en lo qual correrà sols per lo Cor de la Música lo Cantar los introits; lo mateix *respective* s'observarà en las Completas y demés Actes semblants; baix la pena de Mitja part en cas de inobediencia y sinó hý hagué sinó dos per a fer-ho, y no ho feyan, de tota la part, distribuïdora com s'ha dit en lo Capítol quart.

8.- Com los malalts se reputen per presents en las funcions, per a gosar de sa part o de no ser multats, degan, quant los avisaran, fer saber al Mestre sa indisposició per lo mateix que portarà lo recado; y si después d'avisats sobrevingués a algun en sa salut algun impediment que lo embarassàs d'acudir, en cas se haya de celebrar algun offici molt solemne, luego que puga dega participar-ho al Mestre, per a que tinga temps per a donar providència per a suplir sa falta; però si l'Offici fos de dos Cors, o a la troneta, o Aniversari, bastará que lo fasse avisar lo mateix matí encara que ya sia tingut lo Acte, y lo mateix se practicarà *respective* per las funcions de la Iglésia que no se combida.

9.- Se continuarà lo Costum de que lo Mestre apunte als que faltaran, ben entès emperò que finit l'Acte, o en lo mateix dia, avise al Procurador de la Capella de qui ha faltat; y dit Procurador dega advertir-ho a l'interessat, per a que en cas que tinga alguna raó particular que lo justifique, la represente al Mestre, qui judicarà si és o no justa; y en cas no hý fasse justicia o no la fasse igual, podrà recórrer als Comissaris lo Interessat, o lo Procurador de la Capella.

10.- En cas lo Mestre no trobant-se malalt falte en alguna funció en part, o en tot, dega lo Procurador de la Capella luego donar-ne raó als Comissaris, los quals diran en los casos quant lo Mestre deurà ser multat, o se l'y deurà de trauer la meytat, o tota la part.

11.- Tots los Individuos assistiran ab tota puntualitat en l'hora assenyalada per totas las funcions, y s'encarrega en particular que los Aniversaris de l'Hospital, que se diran antes de Matinas, començen en l'Hora destinada, per

a que no se fasse falta en la Iglésia; y si en assò hÿ ha omissió, los que deuran cantar lo Invitatori, o entonar, ne donen raó als Comissaris.

12.- Qualsevol Individuo de la Capella, que té diferents habilitats, dega en los Actes particulars executar aquella, que lo Mestre lÿ assenyalarà, encara que no sia la que principalment fa en la Capella.

13.- Com ni lo Mestre sol, ni ab la Capella tinga dret d'admetre-hi a algun Músic, en cas de faltar músics, o Cantors, per haver-ni de malalts, o ausents, o d'haver-se de fer a un mateix temps diferents funcions, a què no bastan los Individuos de la Capella, deurà lo Mestre reportar-ho als Comissaris, y de son Ordre cridar aquell, o aquells apareixerà necessaris per a fer-se degudament la funció, y se'ls assenyalarà lo ters, la mitat, o tota la part segons l'habilitat del combidat per satisfacció de son treball.

His ordinationibus auditis, fuerunt per Capitulum laudate et aprobate, et fuit resolutum: quod Domini Commissarii Musice eas traderent Magistro Capellae suis propriis nominibus subscriptas et quod iste Musicis congregatis eas publicaret, et in Schola publica sue domus fixaret, ut a cetero a dicta Capella observarentur, quod ita factum fuit die 15 decembris 1725¹⁹.

APÈNDIX DOCUMENTAL II

Domini Canonici Commissarii Musice Josephus Çanou et Agramunt et Petrus Rosselló proposuerunt: Quod diligenter examinauerant controversias vertentes inter Magistrum Capella Musice huyus Ecclesie et Cantores, et postulationes istorum sicut quod proposuerant Vestre Dominationi, et attento Statu presenti Capelle sentiebant quod ad Ordinationes dicte Capelle erat addenda sequens dispositio.

Paper expressiu de l'Ordinació novena de la Capella de Música, de la mala intelligència d'ella y altres gravàmens que allegan los individus de la Capella de Música contra lo Mestre.

Ordinació novena: Se continuarà lo costum de que lo Mestre apunte als que faltaran: ben entès emperò, que finit lo Acte, o en lo mateix dia avise al Procurador de la Capella de qui ha faltat, y dit Procurador dega advertir-ho a l'interessat, per a que en cas tinga alguna raó particular que lo justifique la represente al Mestre, qui judicarà si és o no justa, y en cas no lÿ fasse justícia o no la fasse igual, podrà recórrer als Comissaris lo Interessat, o lo Procurador de la Capella.

¹⁹A.C.G., Resol. Cap., Reg. 51, fol. 295'-296

Del disposat en dita Ordinació, *eo* de la mala intel·ligència que se l'y dóna y de no haver-se aquella puntualment observada segons son literal context, se segueixen quèntos y disturbis entre lo Mestre de Capella y sos Indivíduos, com se ponderaran consequotivament.

1.- Primer abús y disturbi consisteix que lo Mestre encara que diga al Procurador en lo mateix Acte de Capella, o al mateix dia que apunte als que han faltat o que sàpia los motius, y raons perquè no assistiren a la dita funció de la Capella, quant lo dit Procurador o lo mateix interessat reporta las raons y causa per que no pogué assistir a aquell Acte de Capella, respon lo Mestre de y donar positiva resposta d'acceptar o reprobar ditas raons, dexant la resolució ab tota indiferència del que lo interessat se creu quedar lo Mestre satisfet, y después quant se parteix la mesada lo tal individuó se troba apuntat per lo Mestre sens haver antes sabut si eran justificadas las causas, que havia allegat per no haver assistit en lo tal Acte de Capella: Del que se segueix molts molts, de que lo tal acte de Capella i de què és la controvérsia era estat al principi del mes, o dias antes, y per conseguent lo tal individuó no pot fàcilment justificar la causa y motiu perquè no assistí en aquell Acte de Capella, y en consequència no podent ja justificar las raons, no pot recórrer als Comissaris, lo que dóna ànsia y ocasió de litigis y rinças entre lo Mestre y los individus de la Capella.

2.- Lo segon abús y disturbi, o equivocada intel·ligència que se dóna a dita novena ordinació és: que en virtut de dita novena ordinació pretèn lo Mestre aportar nota de tots los Actes de Música de quiscun mes, fer la repartició del que ha de cobrar quiscun individuó, y lo que és més, pretèn que lo Procurador no pugua fer la repartició de l'import de las festas que quiscun mes, sinó a fins que ell l'y haya entregada dita nota, y que segons lo contengut en ella se fassa la repartició: del que se segueix que lo Mestre en la nota que dóna, apunta molts molts als individus que han donat justificadas causas, las quals no havent-las dit Mestre reprobadas clara y absolutament en lo temps que se l'y deduhiren, afiansa a l'interessat que ditas rahons quedavan acceptadas, lo que experimenta al contrari quant se fa la repartició, sens poder ja recórrer als Comissaris per ésser ja la cosa inveterada, y en aquella ocasió de difícil averiguació de la veritat, lo que no seria estat, si quant lo Procurador de la Capella o lo mateix individuó doni las raons de la justificació al Mestre, este hagués alashoras donada certa y positiva resposta de la resolució, y sentir com s'ha dit sobre en lo núm. 1°.

3.- Altre abús y disturbi se segueix de voler dit Mestre donar nota y llista de la distribució de las festas de quiscun mes, y voler que segons aquellas se fassa la repartició, lo qual consisteix, en que la dita llista en algunas festas fa part a alguns que no la deüan tenir, y esto sens tenir lo consentiment dels individus de la Capella, del que se segueix perjudici y gravamen a dits individus, puix no tenen tanta quantitat com tindrian, si no se fes part a aquells que no la tenen, y com de dita novena ordinació, ni d'altre se pugua fundar, ni argüir la pretensió del Mestre, antes de dita novena ordinació, attentament llegida, se veu manifestament lo contrari.

4.- Com en las ordinacions fetas per lo Molt Illustre Capítol, és per los Illustres Señors Comissaris no se haya previngut qui dels individus de dita Capella deura cuidar de apuntar als qui faltaran en ausència del Mestre y Procurador, se demana se done providència.

5.- També com en ditas Ordinacions no sia previngut lo individu que deu aportar lo compàs en lo cas de ausència o altre impediment del Mestre, y en conseqüència d'esto lo Mestre lo encomana moltes voltas a qui l'y apar, lo que redunda en notable sentiment d'aquells, que per sa major perícia y antiquitat deurian portar-lo, se demana, que se done disposició del fahedor en est assumpto.

6.- Semblantment no trobant-se en ditas ordinacions disposat lo modo, y forma com se dega elegir lo Procurador de la Capella, y est empleo demane un subjecte que sia a satisfacció de tots los individus; per ço se demana que tots los individus de la Capella degan tenir veu en sa elecció, y quant apareixerà revocar-lo, y crear-ne altre de nou, així mateix se dega fer de consentiment de tots los individus: També per fugir y llevar tota confusió, que ab lo concurs de tots los individus de la Capella per l'elecció i revocació del Procurador se podria seguir, se demana que los dits individus de la Capella se pujan juntar y crear dos elets de la mateixa Capella, los quals en nom de tots los demés ab lo Mestre fassan l'elecció y revocació de Procurador, com hy també que dits dos elets nombrats per la Capella, tingan en nom de esta poder y facultat per tractar ab lo Mestre totas las demés cosas, en que se necessite del consentiment de tots los individus.

7.- Com no obstant d'ésser per costum y observansa establert lo salari de quiscun acte de la Capella, s'experimenta moltes voltas que lo Mestre assolas, sens donar-ne part als individus de la Capella, los accepta y concerta a menor preu del sòlit y ordinari, de que se segueix ésser deteriorats tots los individus en la part y porció, sens haver-ne tingut conexement algun, sobre d'esto se demana se done la deguda providència.

8.- Últimament s'ha experimentat en las Siestas alguna volta que en cas d'ausència o impediment d'algun individu de veu o d'instrument, lo Mestre, dexant tots los individus que són conduhits en la capella, que podian substituir y ocupar lo lloc de l'ausent o impedit, ha cridat a un dels que no són conduhits en dita Capella, lo que apar és de dreta justícia y rahó, perquè deüen ésser los conduhits en la Capella, que no los que no són conduhits.

Paper format per los Señors Commisaris que apar se deu ordenar y disposar per obviar als expressats inconvenients y dificultats ²⁰.

1.- Per obviar lo primer abús o disturbi se pot ordenar en declaració de la novena ordinació: Que lo Mestre luego, o en l'endemà, que lo Procurador o lo mateix individu que haurà dexat d'assistir en algun acte de Capella, haurà donadas las causas de sa justificació perquè no pogué assistir, dega lo Mestre

²⁰«Nova Disposició/per la Capella de/Música.»

declarar si admet o reproba aquelles, participant-ne al Procurador, y seguidament lo tal individuó, si la resolució del Mestre no l'y apar justa, tindrà la facultat de recórrer als Comissaris.

2.- Per lo que s'ha ponderat en lo segon abús o disturbí, apar se deu ordenar que al devant lo Mestre de la Capella, ne done nota o llista de las festas que y ha hagut en los mesos, a fi que lo Procurador de la Capella se dega arreglar a aquella per la repartició fahedora de quiscun mes; si no, que lo Procurador, sens esperar dita nota del Mestre, puga sempre que l'y aparega o en lo dia acostumat fer lo repartiment: Però per a lo Mestre antes de fer-se lo repartiment veurer la llibreta de las festas d'aquell mes, per observar si se dóna a quiscun dels individuos lo que l'y especta; y en cas de no acordar lo Mestre ab lo Procurador sobre lo repartiment, que se recorre als Comissaris, quals resoldran lo fahedor.

3.- Que lo Mestre, sens consentir los individuos de la Capella, no puga admetrer als guanyables de las festas als que no hý són admesos.

4.- Apar deu cuyðdar d'apuntar als qui faltaran als Actes de Capella, en ausència del Mestre y Procurador, lo individuó que aportarà lo compàs, tant en las festas de tota la Capella, com en las Siestas.

5.- En ausència del Mestre dega l'Organista aportar lo compàs, y en cas que este no puga aportar-lo per haver de tocar l'orga, o altrament impedit, que la Capella anomene lo qui deurà aportar-lo, y en cas de controversia, de no saber-se'n los individuos de la Capella avenir, que se recorre als Comissaris, los quals anomenaran lo individuó deurà aportar lo compàs; ben entès, que si lo Mestre és present en l'Acte de Capella, y per tocar l'arpa no pot aportar lo compàs, en est cas dit Mestre anomenarà lo que deurà aportar-lo, fent que sia un individuó dels vells y pèrit.

6.- Que l'elecció, y en son cas la revocació de Procurador de la Capella se fassa sempre ab aprovació y consentiment de tots los individuos, y que estos pugan donar facultat y poder als dos que bé los aparexerà per ditas y altres cosas, que se deuran resoldrer per lo Mestre y Capella.

7.- Que se deu ordenar que lo Mestre assolas no conserte acte algun de Capella, sinó que del tal acte se done lo salari acostumat cobrar; altrament ho participe als individuos de la Capella, o als dos elegits per dit efecte, a fi que en cas de concertar-se acte de Capella a menor preu, sia de consentiment de tots los individuos de la Capella.

8.- Apar se deu establir y ordenar que quan faltava en las Siestas algun dels individuos assenyalats, en lloc d'aquell s'anomene un dels individuos que són conduhits en la Capella, tant si lo individuó faltará és de veu, com si és d'instrument.

Audita relatione difficultatum et controversiarum vertentium inter Cantores et Magistrum Capellae Musicae tam circa intelligentiam none ordinationis supra relate, quam alias, et audita et iam relatione scripta supra relata per Dominis Commissariis Musicae fermata pro terminandis supra dictis difficulta-

tibus et controversiis, fuit resolutum: Quod inter ordinationes firmatas pro gubernio et regimine dicte Capelle Musice continuetur totum id quod in preda-to ultimo papiro continetur, et quod, et quod inviolabiliter a Magistro dicte Capellae, et ab omnibus cantoribus observetur, et pro eorum notitia ponatur in quadam tabula in Schola Magistri dicte Capelle, ut nemo ex cantoribus ignorantiam possit allegare.

APÈNDIX DOCUMENTAL III

Ordinacions per la Capella de Música de la Santa Iglésia de Gerona²¹.

Encara que a 14 de Desembre 1725 foren fetes ordinacions per lo bon govern de la Capella de Música, y aquellas adicionadas o declaradas a 23 Janer 1730²², havent ensenyat la experiència no ésser bastanment provehit a tot lo necessari, y útil a dita Capella, fou per lo Molt Illustre Capítol resolt a 7 Agost 1733 que fossen aquelles disposades, de manera que consta ésser los Músichs subjectas al Mestre de Capella, y aquest als Comissaris del Molt Illustre Capítol; y per çò a 5 Setembre 1733 fou igualment resolt pendrer informacions de las Capellas de Barcelona, tot a càrrech dels Comissaris de Música.

Per çò los Comissaris actuals han fet la planta següent, y aquella enviada a Barcelona, a hont per medi del Syndich del Molt Illustre Capítol és estada consultada ab lo Mestre de la Cathedral, y de Consell y aprobació d'aquell resulta, y se proposa al Molt Illustre Capítol en la manera següent.

1.- Primerament que tots els individus de la Capella exerciten lo empleo que tenen en aquella, ab la consideració d'ésser destinats per cantar las divinas alabanças, y contribuir a l'esplendor de las Funcions de la Iglésia, de què deu resultar la gana de desempenyar-se ab lo modo millor se puga, y executar los encàrrechs ab devoció fervorosa, procurant no sols la consonància de veus, sinó també la conformitat de voluntats, sens disencions entre si, suportant-se reciprocament, y assistint-se uns a altres ab molta caritat i unió. I en cas d'algun disturbí acudirà lo Mestre ab gran prudència a temperar-lo y evitar tot empenyo, y en cas fos necessari major poder, recorrerà als Comissaris del Molt Illustre Capítol, los quals donaran las providències necessàries perquè sie lo Senyor alabat ab veus agradables a la Sagrada Magestat.

2.- *Item* per conservar-se en la Capella ab decència deguda, deuran tots los individus d'aquella abstenir-se de tota acció indecorosa, y escusar tota nota.

²¹«Resolt observar-se/als 24 Setembre 1735/y 10 Desembre 1735».

²²Possible equivocació de l'escrivà. Aquest escrivà «23 Janer 1730» i en les Actes Capitulars no hi ha, en aquesta data, cap referència a la Música; la referència la trobem al 21 de Gener de 1730.

Per çò per ningun cas donaran músicas, saraus, balls ni altres indecens, y en cas de contrafacció seran corregits segons la falta.

3.- *Item* tots los individus de la Capella deuran assistir a los actes de la Capella en l'hora seran avisats baix la pena que s'explicarà, lo que deu entendre-se també dels ensaigs.

4.- *Item* en los actes de Capella deuran tots d'acceptar lo paper que per lo Mestre lo serà senyalat, y en cas que comprengan se'ls fa agravi, executaran l'encàrrech sens ruído y podran recórrer als Comissaris per lo remey, y en cas de contrafacció seran multats en deu sous aplicadors a l'obra de la Iglésia²³.

5.- *Item* ningun individu de la Capella podrà ausentar-se de la present Ciutat, sinó presehint llicència dels Comissaris, los quals cuidaran de llur consuelo, sens perjudici de las Funcions que pujan occórrer.

6.- *Item* tots los Individuos de la Capella deuen estar en la intelligència que no'ls és permès cantar ni sonar instrumens en alguna Iglésia sens lo Mestre o llicència sua, ço pena de deu sous, y lo que portarà lo compàs ço penas arbitràrias aplicadoras a l'obra de la Iglésia²⁴.

7.- Essent tantas plaças de la Capella ocupadas per obtentors de Beneficis affectes a ella, és bé tingan present, que no assistan cumplint solament lo Càrrech de las semanas tenen senyaladas, o altres Ministeris, ans bé per rahó dels Beneficis llur principal Càrrech és lo Chor y funcions de la Iglésia, las quals se faran ab tot lluhiment y decència, si dits obtentors contribuïxen ab sa habilitat y aplicació.

8.- *Item* Devent lo Mestre carregar ab tot cuidado de la Capella, deurà alentar a tots ab lo exemple, y bon modo mostrant a tots molta estimació, repartint los càrrechs que dependiran d'ell ab gran consideració y prudència, y procurant que entre tots corre bona correspondència y quant sia menester, recorrerà als Comissaris que li donaran l'assistència convenient.

9.- *Item* lo dit Mestre estarà obligat a valer-se dels Individuos de la Capella per qualsevol funció que s'offerirà així en la Cathedral com en altres Iglésias²⁵.

10.- *Item* està lo Mestre encarregat dels minyons, als quals deurà educar, ensenyar i alimentar, lo que executarà ab molta aplicació, prudència y Caritat, fent-se càrrech que dependexen las Capellas de l'acert d'est cuidado.

11.- *Item* per çò procurarà sien instruhits en la doctrina Christiana, que freqüenten sacraments, que tingan bons costums, y que concorren en los Ministeris de Chor, Altar y demás funcions ab devoció y modèstia, registrant a menut sas accions i informant-se de las que no pot veurer per corregir lo que importe.

12.- *Item* per lo mateix motiu y per lo lluhiment de la Capella, los exercitarà en llegir ab perfecció, los ensenyarà d'un y altre Cant, y de Contrapunt, a

²³«Resolt a 15 abril/1682 fol. 113 rets./y 10 desembre 1735».

²⁴«Resolt a 17 juny/1631 fol. 121 rets./ y 14 abril 1637 fol./185 rets. y 10/Desembre 1735».

²⁵*Ibid.*

fi que pugan executar todas las funciones ab detressa y perfecció, fent-se càrrech que las faltas d'aquells se li imputaran y que d'ellas serà responsable²⁶.

13.- *Item* deurà alimentar-los de manera que no'ls falte un victu de cent y rahonable, privant-los de tot lo nociu: essent desganats deurà donar-ne avis perquè sien medicats y cuidarà se execute lo que s'ordenarà ab tota puntualitat y cuidado: així mateix cuidarà vajan nets y que conserven la roba així de port com de Chor, y d'avisar quant sia menester perquè se probeesca de decència.

14.- *Item* per prevenir de dits minyons, havent perduda la veu, tingan habilitat, procurarà lo Mestre averiguar les inclinacions a quals Instrumens s'encaminan, y a proporció d'ellas farà sien ensenyats per aquells Individuos de la Capella que seran destinats per dits instruments, los quals estan encarregats de dita ensenyança per los edictes del Benefici o plaça que ocupan²⁷.

15.- *Item* perquè perdudas las Veus dels Minyons no falte a la Capella qui puga fer llur servitut, procurarà ab temps tenir-ne de previnguts, y per çò ensenyarà ab amor als que trobarà ésser de profit, y que així tenir sempre retén hàbil y prompte per quant vacarà alguna cota; y en est cas s'avisarà als Comissaris a fi que pugan cerciorar-se del Metall de la Veu, y posarà en mà del Secretari del Molt Ilustre Capítol lo nom del Minyó, dels Pares, y Pàtria per passar-ho a notícia del Molt Ilustre Capítol y donar-li la Cota²⁸.

16.- *Item* Sàpia lo Mestre que en los oficis Divinos y Matinas no pot usar llettras en vulgar, y sols és permès lo llatí exseptat sols en las Matinas de Nadal y Professons, en que se toleran Villanzicos²⁹.

17.- *Item* prevenint lo major lluhiment, y bona Conducta de la Capella, deurà lo Mestre provar la Música Nova, y repartir los papers com li apareixerà convenient sens llevar a ningú lo que li expecta, y en cas de seguir-se d'assò algun disturbí, podent-se prevenir, recorrerà als Comissaris y en tots cas s'esmenarà en altre ocasió, ja que en la mateixa no y hagués lloch³⁰.

18.- *Item* contribuirà al lluhiment de la Capella el que sien per los individus executadas las habilitats tenen, per lo que y per ésser així previngut en los edictes dels Beneficis, podrà lo Mestre emplear ditas habilitats, y deurà lo individuó executar-la, encara que no sia aquella per la qual principalment fou admès al Cos de la Capella³¹.

19.- *Item* per ninguna causa o pretext podrà lo Mestre sol, ni ab la Capella, admetrer Músich estrany, però si ab permis dels Comissaris, los quals atesa la urgència y habilitat del foraster, resoldran si deurà ésser Cridat, y lo salari de ters, mitat, o tota part se li deurà donar³².

²⁶«Ordinacions de/Chor la 48, 49/y 50».

²⁷«edictes».

²⁸«Resolt a 14 abril/1712 fol 77 rets».

²⁹«Resolt a 11 maig/y 22 juny 1734».

³⁰«Resolt a 15 abril/1682 fol», 113 rets».

³¹«Ordinació 12 del 1725».

³²«Ordinació 13 del 1725 y 16 de 1730».

20.- *Item* lo prop dit en lo pròxim Capítol, se deu entendre encara que fos així demanat pel que paga la festa, de manera que aquest té elecció de instruments, però no de músichs, sinó en cas los vulla supernumeraris, y pagats a part, y en est cas deuran ser de la mateixa Capella mentres n'hi aja³³.

21.- *Item* a més de l'exemple deu lo Mestre donar, importa per la direcció del fahedor que (no essent malalt) assistesca ab puntualitat en tots los actes de Capella, y en cas de faltar en tot o en part deurà lo Procurador de la Capella avisar als Comissaris, los quals diran si deurà ésser multat, y en qual porció³⁴.

22.- *Item* per qualsevol motiu que falte lo Mestre actual, deurà portar lo compàs lo Mestre jubilat (en cas n'hi aja), després lo organista, y impeditos estos, lo portará aquell que ordenaran los Comissaris; y perquè no y aja falta cuidarà lo Mestre de prevenció ab lo ordre expressat; lo que també observarà, si essent present, serà impedit ab altre empleo de la Capella incompatible. D'esta regla se exeptan los casos de Concorrència d'algun Mestre d'altre Capella, o d'algun subjecte molt pèrit y de respecte, al qual podrà lo Mestre o aquell que deu portar lo Compàs, aquí mateix, fer-li lo cumpliment del Compàs per seguir-lo³⁵.

23.- *Item* perquè tots els individus de la Capella tingan notícia dels guanables, y dels salaris que a quisqun acte de Capella corresponan, se passa a individuar aquells segons la taxa que de present se practica, ço és:

Lliures	Sous	
11	4	Per acte de Capella plena ab tot lluhiment.
7		per acte de Capella ab violins sols.
5		per acte de Capella a dos Chors.
5		per assistència de la Capella a Viàtics.
5		per assistència a Seqüela Funeral.
5		per Siesta ab violins y abuès en què lo primer violí cuidarà de tenir papers.
4		per Siestas ab violins sols, o abuesos sols, en què lo primer violí, o abuès cuidarà dels papers.
3		per Siestas ordinàries.

24.- *Item* de ditas taxes no serà permès apartar-se ni innovar sens expressa voluntat y consentiment del Molt Il·lustre Capítol.

25.- *Item* s'excepta del prop dit, las Funcions y Festivitas fundadas y acceptadas, com són las Siestas en lo Collegi de Sant Martí de las quartas dominicas, dotadas quiscuna de 2 lliures 4 sous. Las fundadas en los Carmelitas Calssats per Bernat Cassà á rahó de 1 lliura 16 sous, y las que faltan per cumplir las semanas acordadas en 2 lliuras 2 sous; los dimecs fundats en Sant Feliu á rahó 1 lliura 12 sous. Y també las Siestas y Funcions de particu-

³³«Resolt a 17 agost/1726 fol. 29».

³⁴«Ordinació 10 del 1725».

³⁵«Ordinació 18 de 1730/modificada».

lar Convenció, com són las del Col·legi de Sant Martí ajustadas en 10 lliures, y ab Siestas de Major luhiment á 14 lliures 10 sous.

26.- *Item* per quant de ditas Fundacions y Convencions podrà seguir-se dany a la Capella, se prevé que no pugan aquellas fer-se ni acceptar-se, sinó ab deliberació del Molt Il·lustre Capítol, lo qual resoldrà lo més convenient.

27.- *Item* pot arribar cas que no tingan conseqüència, en què se demane acte de Capella ab menor salari del sobre referit, y bastarà per acceptar aquell que lo Mestre lo propose als Comissaris y execute lo que per ells serà resolt³⁶.

28.- *Item* perquè las circumstàncias prop ditas faltan en la assistència se fa en los Divendres en la Iglésia de Sant Francisco de Paula, y aquella té hora en què la Cathedral celebra los Divinos Officis, se deu proposar al Molt Il·lustre Capítol, y esperar-ne la deliberació³⁷.

29.- *Item* sàpian que lo sobredit salari resulta de las funcions de la Capella, deu dividir-se entre tots los individus d'aquella que respectivament concorreran, ab igualtat³⁸.

30.- Del prop dit s'excepta lo Mestre, lo qual deu percebre una part per si, y altre per los minyons y deurà també exceptarse'n lo cas o casos en què lo Molt Il·lustre Capítol tinga a bé senyalar mitja part, ters, o altre, als que bé li aparega, o lo cas prevengut sobre en lo núm. 19 parlant de forasters.

31.- *Item* zelant la major puntualitat y lustre dels actes de Capella, se prevé a tots los individus d'aquella, que assistescan puntuals a son puesto per lucrar la part que'ls expecta; faltant emperò en tot o en part, seran mulctats, y se'ls diminuïran los salaris; çò és al mestre, com dalt és dit núm. 21, y als demés en la manera següent; çò és.

32.- Aquells que tenen funció de començar lo acte de la Capella, si per llur falta se segueix retardar-se, ab nota o escàndol, seran mulctats segons apareixerà als Comissaris de Música³⁹.

33.- *Item* aquell que dexarà lo acte de la Capella antes d'ésser finit, si és en la Cathedral serà mulctat d'un sou, y si és en altres iglésias perdrà la mitat del salari de l'acte⁴⁰.

34.- *Item* el que faltará en las Professons d'altres iglésias en què se cantan lletanias, finidas estas, serà privat de mitja part, y de tota, acabat lo primer Villanzico. Si en la Professó se canten tres Villanzicos, perdrà mitja part finit lo primer, y tota finit lo segon. En la Professó del Roser que comença per *Te Deum*, perdrà mitja part cantats per la música tres versos, y tota finit lo primer Villanzico⁴¹.

³⁶«Ordinació 20 de 1730/modificada».

³⁷24 setembre 1735 resolt/es fassan sens fer falta/a la Seu, en la/forma que baix se/dirà n° 48».

³⁸«Resolt a 4 d'abril/1637 fol. 185 rets».

³⁹«Advertit per lo Mestre/de Barcelona».

⁴⁰«Ordinació 1 de 1725».

⁴¹«Ordinació 2 de 1725».

35.- *Item* el que faltará en las Missas de Sans, o de difuns, perdrà mitja part, cantats los *Kiries*, y tota la part cantat lo primer Villanzico, o Prosa *respecti-ve*⁴².

36.- *Item* el que faltará a aniversari, perdrà mitja part cantat lo gradual, y tota acabat lo offertori⁴³.

37.- *Item* se declara que lo sobredit se deu també entendre y practicar en las Funcions de la Cathedral en què se donarà salari⁴⁴.

38.- *Item* el que faltará en las demás funcions de la Iglésia, serà mulctat çò és, en las Missas se cantan en la troneta, o a dos Chors, acabats los *Kiries*, en un sou y sis dinés, y començat lo Prefaci, en tres sous. Si las Missas seran de Catafal, en dos sous, y quatre sous *respective* en dits terminis. En las Vespres y Completas que canta la Música, en dos sous finit lo primer Psalm, y finit lo segon també de Música, y finit lo primer Villanzico o Responsori, en quatre sous⁴⁵.

39.- *Item* el que no serà puntual a las provas a què convidarà lo Mestre per papers d'Actes de Capella, serà mulctat en dos sous⁴⁶.

40.- *Item*. Per los introits que la Capella cantarà a Cant Pla, deurà lo Mestre convidar a dos dels que se trobaran desembarassats, los quals cantaran fins entonat lo Psalm, a què respondran los demás no ocupats, menos, en las que los Chors sien dividits, que alezhores correrà sols a càrrech del Chor de la Capella l'entonació de l'Introit. Lo mateix deurà observar-se en las Completas, y actes semblants, baix pena de mitja part en cas de inobediència. I en cas que sols se trobassen dos desembarassats per dita entonació y la recusassen, seran mulctats de tota la part⁴⁷.

41.- *Item*. Se prevé y ordena que tot lo resultat de las Mulctas per las faltas expressadas, y que occorran, deu repartir-se entre los individuos hauran assistit en las Funcions en què los Mulctats feren la falta, exseptat lo dit en Núm. 4 y 6⁴⁸.

42.- *Item* perquè Consta de ditas faltas, y la Mulcta se practique ab igualtat y justícia, Continuarà lo Mestre lo costum d'apuntrar als que faltaran, y essent lo Mestre ausent apuntrarà lo Procurador, y faltant aquest, el que portarà lo Compàs, lo que se deu també entendre de las siestas ab l'advertència que lo Mestre, o el que apuntrarà, deurà en lo mateix dia avisar-ne al Procurador de la Capella, y aquest així mateix a l'interessat, a fi que pugua representar al Mestre la rahó que tal vegada li assisteix per justificar-se, la qual ohida, deurà lo Mestre declarar si és ó no justa, y sens dilació avisar-ne al Procurador, a fi

⁴²«Ordinació 3 de 1725».

⁴³«Ordinació 4 de 1725».

⁴⁴«Ordinació 4 de 1725».

⁴⁵«Ordinació 5 de 1725».

⁴⁶«Ordinació 6 de 1725».

⁴⁷«Ordinació 7 de 1725».

⁴⁸«Ordinacions 4 y 6 de 1725».

que aquest arregle lo repartiment sens esperar lo fi del Mes, en què podran ésser olvidades las circumstàncies del Cas. I semblantment arribat lo temps de la paga, conferirà lo Procurador ab lo Mestre y assolaran totas dificultats. Y en cas de no concordar, podran lo Mestre, Procurador y interessat recórrer als Comissaris de la Capella, los quals resoldran lo fahedor⁴⁹.

43.- *Item* per quant de l'execució de ditas multas y penas, s'espera la major puntualitat, assistència y lluhiment de la Capella, s'ordena que aquellas sien inviolablement observadas.

I semblantment lo repartiment del resultat d'aquellas, en cas emperò de no cumplir-se aquellas, y repartir-se com está dit, *eo* de no portar-se ab la igualtat ordenada seran lo apuntador y Procurador, responsables y subjectes a la pena arbitrària al Molt Illustre Capítol⁵⁰.

44.- *Item* s'ordena que los malalts sien atesos, y reputats per presens, y lucren ja part que els expecta, ab advertència que quant seran convidats avisen al Mestre de sa indisposició: I en cas de sobrevenir esta després de convidats, donen prompte avis per suplir la falta, lo que deuran practicar si ocurrà Funció Solemne, però si la Funció és de dos Chors, ó de Troneta, ó aniversari, bastarà donar lo avis en lo mateix matí, encara que lo acte sie finit. I lo mateix deurà practicar-se per las Funcions de la Iglésia en què no se convida⁵¹.

45.- *Item* Com la Capella principalment sie establerta per lo servei y lustre de la Cathedral, se deu procurar que aquesta no quede mal servida per las Funcions forasteras, *eo* d'altres Iglésias. I per ço cuidarà lo Mestre que los aniversaris de l'hospital, que acostuman celebrar-se antes de Matinas, no sien ocasió de falta, y per ço se cumplen a hora competent, y quant en assò se les falta, ne donaran avis als Comissaris los que tenen a Càrrech d'entonar los Invitatoris. I per altres funcions si occorran, discorrerà lo Mestre ab los dits Comissaris, esperant-ne quedant per lo Chor los necessaris, y que en tot cas si és incompatible se dexa la Funció forastera⁵².

46.- *Item*. Prevenint lo cas de faltar així en los actes de Capella com en las siestas, algun, ó alguns dels individus senyalats per paper de veu ó instrument, cuidarà lo Mestre de suplir sos llochs segons troba ésser ja destinats los subjectes per primer o segon de cada empleo, i en cas de no poder-se assò practicar, deurà valer-se d'altres individus de la mateixa Capella, capaços d'omplir lo lloch vacant⁵³.

47.- *Item* essent convenient, que la Capella tinga Procurador per Collectar los drets y salaris d'aquella, prevenint los casos d'elecció, s'ordena que lo Mestre ab los individus de la Capella la fassan, y junts atengan la Major conveniència, avantatges, y seguretats de tots en comú y particular, lo qual cuidarà de

⁴⁹«Ordinacions 9 de 1725 y/ 14, 15 y 17 de 1730».

⁵⁰«Aplicació del sobredit».

⁵¹«Ordinació 8 de 1725».

⁵²«Ordinació 11 de 1725/addicionada».

⁵³«Ordinació 21 de 1730».

cobrar tots los salaris, y repartir aquells, cumplint lo que en alguns dels Capítols dalt està previngut, y donar comptes a satisfacció de la Capella⁵⁴. 48.- En lo Núm. 28, fou portada al Molt Illustre Capítol l'assistència de pochos anys introduhida en Offici Matinal tots los divendres en Sant Francisco de Paula, y á 24 setembre 1735 fou servit resoldrer que aquella fos continuada sens perjudici de las funcions de la Iglésia. Però a 10 desembre de dit any 1735, ohida la relació de lo que per semblant funció se practica en Barcelona, á ordenat que se exigescan divuit sous en tot per quiscuna funció, repartidors a rahó de tres sous quiscun entre los individuos de la Capella, sempre ab coneixement del Mestre, y en cas de dubte ab repart als Comissaris.

Doctor I Canonge Sulpici Pontich, Comissari.

Canonge Francisco Regàs, Comissari. Don Joseph Gelceu, Canonge Comissari.

Doctor Barthomeu Vilabella, Canonge Comissari.

Foren les presents ordinacions notificadas a la Capella de Cant, convocada en la primera pieza de l'aula Capitular per los predits Comissaris, als 13 desembre 1735⁵⁵.

⁵⁴«Ordinació 19 de 1730/ modificada».

⁵⁵En les notes marginals, els articles números 14 al 21 de les Ordinacions de 1730 corresponen en realitat als números 1 al 8. Aquesta duplicitat de numeració es dona perquè l'escrivà adopta una única numeració que suma les Ordinacions de 1725 més les de 1730.